

KIZILAY ŞÜKRÜ-NURTEN TOPÇUOĞLU
ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ

ÖZEL EĞİTİM DERGİSİ

Ocak 2016 Sayı: 1

“Eğitimde Feda Edilecek
Tek Bir Fert Yoktur.”

K. Atatürk

OCAK 2016

İmtiyaz Sahibi

K.Ş.N.T Özel Eğitim
Uygulama Merkezi Adına
Ramazan ÇİÇEKLI

Editör

Serdar MADEN

YAYIN KURULU

Serdar MADEN
Tuğrul ADIYAMAN
İrem İlayda ÇELİK
Serkan ÖRÜL
Elif YILMAZ

YAYIN İLKELERİ

- Basın yasasına uyar.
- Gönderirken yazılar iade edilmez.
- Gönderilen yazılarda yayın kurulu, değişiklik yapabilir.
- Dergideki yazılardan, kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

TASARIM VE BASKI

TR Baskı Merkezi
Tel: (0464) 217 53 13
trbaskimerkezi@gmail.com

İÇİNDEKİLER

- 3- Misyon - Vizyon - Değerler
- 4- Tarihi Gelişim ve Okul Bilgileri
- 6- Otizm ve Tanılama Süreci / Veli TOZAR
- 8- Okulumuzda Verilen Eğitimler
- 11- Müzik Dersi
- 12- Toplumsal Uyum Becerileri
- 15- Görsel Sanatlar
- 16- Beslenme Eğitimi
- 17- Beden Eğitimi
- 19- Otizm ve Spor - Bir Başarı Hikayesi
- 20- Kaynaştırma Projemiz
- 21- Otizm Spektrum Bozukluğu Hakkında Yanlış Bilinenler ve Doğru Bilinenler / Elif YILMAZ
- 22- Bir Avuç Mutluluk / Hatice KAYA
- 23- Otizmlili Çocuğa Sahip Ailelerin Verdiği Tepkiler ve Duygu Durumları / Salih PEKER
- 24- Otizmi Anlamak / Şule BULAT
- 25- 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü Kermes Etkinliği
- 26- Otizmlili Çocuğa Sahip Bir Aile İle Söyleşi /Şule BULAT
- 28- Otizmlili Çocuğa Sahip Bir Annenin Kaleminden / Şaduman ALTUNBAŞ
- 29- Engellilerimizi Sosyal Yaşama ve Yaşama Kazandırmak Bizler İçin İnsanlık Görevidir / Resul USTA
- 30- Anneler Günü
- 31- Etkinliklerimiz
- 33- Maç ve Tiyatro
- 34- Aile Eğitim Seminerleri - Ziyaretçilerimiz

K.ş.n.t. Özel Eğitim Uygulama Merkezi
Birlik Mah. Kızılay Mevkii Güneysu/Rize
Tel: (0) 464 3441 122
Web: [Http://Guneysuoem.Meb.k12.tr](http://Guneysuoem.Meb.k12.tr)

İhsan Selim BAYDAŞ
Güneysu Kaymakamı

Tüm dünya güzelliklerini otizmli bireylere hissettirmeye çalışan onların eğitimlerine canı gönülden destek veren, ailelerinin yanında olan Kızılay-Şükrü-Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi'miz 47 öğrencimize RİZE'nin Güneysu ilçesinde hizmet vermektedir.

Değerli okuyucular ;

Tüm dünya güzelliklerini otizmli bireylere hissettirmeye çalışan onların eğitimlerine canı gönülden destek veren, ailelerinin yanında olan Kızılay-Şükrü-Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi'miz 47 öğrencimize RİZE'nin Güneysu ilçesinde hizmet vermektedir.

Bu çocuklarımız da artık okullu ve ilçemizde özel eğitim gerektiren bireylere yönelik yapılmış olan bu bina bizim için çok değerli ve her biri birbirinden masum otizmli çocuklar için de kıymetli olduğunu zaman geçtikçe daha iyi anlamaktayız.. Nedeni henüz belirlenemeyen fakat her geçen gün artan (son verilere göre 68 çocuktan 1'i) otizm, maalesef ki bunun en büyük kanıtıdır.

Ülkemiz geçtiğimiz yıllara nazaran , engel gruplarına yönelik tüm imkan ve olanaklarını sunmaktadır ve sunmaya devam edecektir. Toplumda yer edinmelerine, birey olmalarına , yaşamlarını kendi ihtiyaçlarını karşılayacak düzeye gelene kadar, eğitim alanında, sağlık alanında ve engelli bireye sahip ailelerin hakları konusunda üzerimize düşen görevi layıkıyla yerine getirmeye çalışmakta ve çabalamaktayız. Bu kutsal görevi üzerine vazife bilmiş sevgili öğretmenler , öğrencilerinizi engele sahip olmamızla karşılaştığımızda daha gayretli ve özverili bir işiniz olduğunu biliyor ve çabalarınızı takdir ediyorum. Kalplerinde karşılıksız sevgi taşıyan bu çocuklarımıza vereceğimiz eğitim, bizler de uyandıran hissiyatı tarif edemeyecek kadar içten olacağını düşünüyorum.

Okulumuzda görev yapan idarecisinden fedakar öğretmen ve personeline kadar, okulumuza desteğini esirgemeyen derneğimize ve yönetimine özellikle tebrik ve teşekkürlerimi iletirken oluşturulan bu derginin başarılı ve hayırlı olmasını temenni ederim.

Sevgilerimle

Ramazan ÇİÇEKLi Okul Müdürü

Bu dergiyle toplumumuzu otizimli çocukları daha iyi tanımalarını ,yaşadıkları sorunları,ihtiyaçlarını ve neleri başardıklarını hayata tutunmak için neler yaptıklarını bizlerin ve çevrenin neler yapması gerektiğini anlatmak ve okulumuzda otizm üzerine verdiğimiz eğitimleri ve çocuklarımızla yaptığımız etkinliklerimizi sizlerle paylaşmak istedik.

Merhaba sevgili otizm dostları;

Kızılay Şükrü Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi olarak otizm konusunda toplumumuzda farkındalık yaratmak için otizmi ve otizm spektrum bozukluğuna sahip çocukları anlatan bir dergi çıkartmak istedik .Otizm günümüzde her geçen gün artan engel, bugün itibariyle Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre 68 çocuktan birini etkileyen yaygın bir bozukluk olup bilinen tek tedavi yöntemi ise erken yaşta verilecek eğitimidir. Erken yaşta eğitime başlayabilmesi için toplumumuzun otizmi bilmesi çok önemlidir.

Bu dergiyle toplumumuzu otizimli çocukları daha iyi tanımalarını ,yaşadıkları sorunları,ihtiyaçlarını ve neleri başardıklarını hayata tutunmak için neler yaptıklarını bizlerin ve çevrenin neler yapması gerektiğini anlatmak ve okulumuzda otizm üzerine verdiğimiz eğitimleri ve çocuklarımızla yaptığımız etkinliklerimizi sizlerle paylaşmak istedik.

Kızılay Şükrü Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi'miz 2010 yılında eğitim - öğretim faaliyetine başlamıştır okulumuz 37-66 ay arası otizimli çocuklara yönelik okul öncesi ;aynı zamanda I.kademe (ilkokul) ve II.kademe (ortaokul) düzeyinde otizimli bireylere eğitim -öğretim veren ilimizdeki tek özel eğitim kurumudur.Bugün itibariyle okulumuzda 47 öğrencimize eğitim-öğretim hizmeti sunmaktayız.

Otizmi ve okulumuzu tanıtmak amacıyla çıkardığımız dergimizin hazırlanmasında emeği geçen kıymetli öğretmenlerime maddi ve manevi destek veren tüm kurumlarımıza teşekkür eder ve saygılar sunarım.

RİZE Güneysu Kızılay – Şükrü-Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi ; otizm spektrum bozukluğu tanısı almış bireylerin akademik , sosyal , iletişim , özbakım ve diğer gelişim alanlarında bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak otizmlilere eğitim sağlamak, bireylerin toplumla kaynaşmasına, toplumda yer edinmesine ve bağımsızlaşmasına destek vermek, otizmlilere otizm ve engelli bireylerin hakları konusunda rehberlik etmek , otizme farkındalığı arttırmak ve halkı bilinçlendirme çabaları gibi misyon edinmiştir.

RİZE Güneysu Kızılay – Şükrü-Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi ; “ Eğitimde Feda Edilecek Fert Yoktur “ sözünü vizyon edinerek eğitimde fırsat eşitliğine , şeffaflığa , çağdaşlığa ve değerlere sahip çıkmaya çalışan ve bu özveriyle çalışan bir okul olma anlayışı içindedir.

- Yaptığımız ve yapacağımız tüm eğitim-öğretim faaliyetlerimizi otizmlilere eğitimde eksiksizliğe ulaşma arzusu içinde yapmaktadır.
- Okulda çalışan tüm personel işbirliği içinde ve gayretle çalışmaktadır.

Kızılay Şükrü-Nurten Topçuoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi'nin Tarihi Gelişimi

Okulumuz 30 Aralık 2010 tarihinde 3 sınıfla hizmete açılmıştır. Okul ilk açıldığında 2 Zihin Engelliler Öğretmeni ve 3 Usta Öğretici görevlendirmesi yapılmış olup 12 öğrenciyle eğitim öğretim faaliyetine başlamıştır. Okulumuz ilk açıldığından bu yana sadece otizmlili bireylere hizmet vermekteydi, fakat Temmuz/13 te çıkan özel eğitim okulları ile ilgili kararname doğrultusunda artık tüm zihin engelli bireylere hizmet vermektedir.

Okulumuz Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesine bağlı, 3900 metrekare kapalı alana sahip olan Kızılay-Şükrü-Nurten Topçuoğlu Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi bünyesinde kurumumuza tahsis edilen 1300 metrekarelik bir kısımda faaliyet göstermektedir.

Okulumuzda tam gün eğitim öğretim yapılmaktadır. Öğrencilerimizin okula taşınması "Engelli Öğrencilerin Okullara Erişiminin Sağlanması İçin Ücretsiz Taşınması Projesi" kapsamında yapılmaktadır. Ardeşen-Pazar ilçelerinden 2, Merkez ilçeden 3 olmak üzere toplam 5 servisle taşıma yapılmaktadır. Öğrencilerimize ücretsiz öğle yemeği verilmektedir.

Okuldaki Personel Sayıları;

Müdür	1
Müdür Yardımcısı	1
Rehber Öğretmen	1
Özel Eğitim Öğretmeni	15
Ücretli Öğretmen	8
Beden Eğitim Öğretmeni	1
Görsel Sanatlar Öğretmeni	1
Müzik Öğretmeni	1
Aşçı	1
Aşçı Yardımcısı	1
Temizlik Elemanı	1
İşkur Elemanı	1
Hizmetli	1
Hostes	5
Toplam Personel Sayısı	39

Merkezimizde; 1 Müdür Odası, 1 Müdür Yardımcısı Odası, 1 Rehberlik Servisi, 1 Öğretmenler Odası, 12 Sınıf, 1 Müzik Odası, 1 Spor Salonu, 1 Yemekhane, 1 Veli Bekleme Odası, 1 Terapi Odası, 1 Bireysel Eğitim Odası, 1 Arşiv Odası, 1 Mescit, 1 Yüzme Havuzu, 1 Depo bulunmaktadır.

Öğrenci Sayıları;

Sınıflar	Erkek	Kız	Toplam
1-Sınıf	2	2	4
2-Sınıf	7	1	8
3-Sınıf	7	1	8
4-Sınıf	4		4
5-Sınıf	8		8
6-Sınıf	4		4
7-Sınıf	8		8
8-Sınıf	2	1	3
Toplam	42	5	47

OTİZM NEDİR?

Otizm, sosyal ve iletişim becerilerinin oluşmasını etkileyen bir gelişim bozukluğudur. Otizm genellikle yaşamın ilk 2 yılında ortaya çıkar. Otizmliler çocuklar genelde öğrenme zorluğu çekerler. Otizmliler çocukların büyük bir kısmında farklı seviyelerde zeka geriliği görülse de, zeka seviyeleri normal otizmliler çocuklar da vardır.

OTİZMİN BELİRTİLERİ NELERDİR?

- Sosyal ilişkilerde güçlük
- Konuşma güçlüğü
- Sessiz iletişimde zorlanma
- Oyun oynama ve hayal gücünü kullanmada zorlanma
- Değişikliklere karşı tepki ve direnç gösterme

Otizmin tipik özellikleri

- Otizmliler Bir Çocuk;
- Başkalarına karşı ilgisizdir.
- Göz temasından kaçınır.
- Başkaları ile kendiliğinden iletişim kurmaz.
- İsteklerini bir yetişkinin ellerini kullanarak belirtir.
- Diğer çocuklarla oynamaz.
- Sürekli bir konu üzerinde konuşur.
- Anlamsız sözleri üst üste tekrarlar.
- Değişikliklerden hoşlanmaz.
- Yaratıcılık gerektiren oyunları oynayamaz.

TANILAMA SÜREÇLERİ

Otizmin Tanısı Nasıl Ve Kimler Tarafından Konur?

Tanı koyabilecek kişiler, yalnızca konunun uzmanı olan doktorlardır. Otizmliler çocukların dış görünüşleri diğer çocuklardan farklı değildir; ancak, davranışları farklıdır. Tanı, uzmanlar tarafından çocuğun gözlenmesi, gelişim testleri yapılması ve anne-babalara çocuğun gelişimi hakkında sorular sorulmasıyla konur. Ülkemizde otizm tanısı koyabilecek uzmanlar çocuk ruh hastalıkları uzmanları ve çocuk nörologlarıdır. Otizmin tanısı 12 aylıktan itibaren konabilir. Erken yaşta tanı konması, bir an önce eğitimin başlaması açısından önemlidir.

Eğer çocuğunuz henüz otizm tanısı almamışsa hangi kurum ve uzmanlara başvurabilirsiniz?

Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölümü bulunan üniversite hastanelerine başvurabilirsiniz.

Çocuk ruh hastalıkları uzmanı veya çocuk nörologu bulunan Sağlık Bakanlığı'na bağlı devlet hastanelerine başvurabilirsiniz.

Eğer çocuğunuz otizm tanısı alırsa, Özürlü Sağlık Kurulu Raporu çıkartmanız gerekir. Özürlü Sağlık Kurulu Raporu almak için ne yapmalısınız?

Özürlü Sağlık Kurulu Raporu almak için, Özürlü Sağlık Kurulu bulunan bir hastaneye başvurmalısınız. Özürlü Sağlık Kurulu; iç hastalıkları, genel cerrahi, göz hastalıkları, kulak-burun-boğaz, nöroloji veya ruh hastalıkları uzmanlarından oluşur. Uzmanlar çocuk ruh hastalıkları uzmanları ve çocuk nörologlarıdır. Otizmin tanısı 12 aylıktan itibaren konabilir. Erken yaşta tanı konması, bir an önce eğitimin başlaması açısından önemlidir.

EĞİTSEL TANILAMA VE YERLEŞTİRME SÜRECİ

Çocuğunuza otizm tanısı konmuşsa; eğitsel değerlendirmenin yapılması, eğitim ortamına yerleştirilmesi ve devletin sağlayacağı özel eğitim desteğinden yararlanması için ilinizdeki ya da ilçenizdeki RAM'a başvurmanız gerekir.

EĞİTİM ORTAMINA YERLEŞTİRME

Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ve Eğitsel Plan doğrultusunda özel eğitim gerektiren çocukları en uygun resmi okul veya kuruma yerleştirir. Çocuğun yaşına ve özelliklerine göre yerleştirilebileceği eğitim ortamları ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

Veli TOZAR
Özel Eğitim Öğretmeni

KAYNAKLAR:

<http://otizm-autism.tr.gg/>

<http://otizm.org/>

<http://www.tohumotizm.org.tr/>

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA NEDİR?

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde, çocuğun tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenir. Ayrıca, çocuğun hangi ortamda eğitim görmesinin uygun olacağına ilişkin öneride bulunulur. Çocuğun eğitsel değerlendirme ve tanılaması RAM'da oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından çeşitli testler ve bireyin özelliklerine uygun diğer ölçme araçlarıyla yapılır. Tanılamada çocuğun tıbbî değerlendirme raporu ile zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal gelişim öyküsü, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri, akademik alanlardaki eğitim performansı, ihtiyaçları, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve bireysel gelişim raporu dikkate alınır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitime ihtiyacı olduğu belirlenen çocuklar için Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ve Eğitim Planı hazırlanır. Bu belgeler, özel özel eğitim kurumlarından eğitim ve destek eğitim hizmeti alan öğrenciler için her yıl yenilenir.

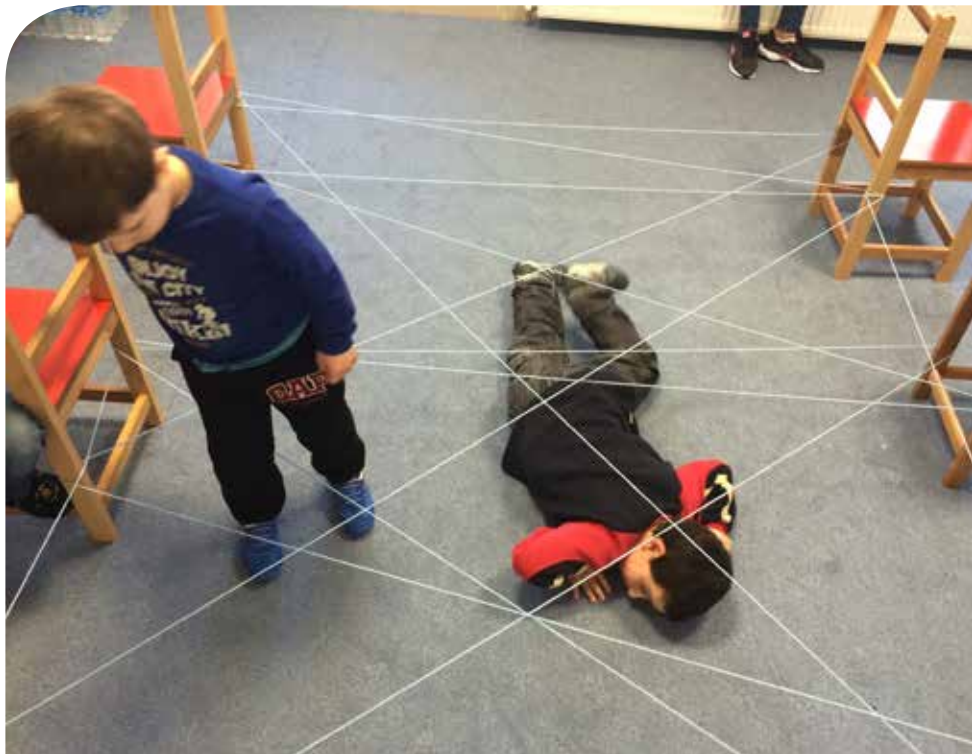
AKADEMİK BECERİLER

Akademik derslerin temel amacı öğrencinin bilişsel beceri düzeyini, akademik öncesi ve akademik becerileri algılama yeteneğini, anlama ve anlatma, tanıma-tanımlama çalışmalarını, sınıflama, eşleme, anlatma, yorumlama, sebep sonuç ilişkisi kurabilme, dikkat toplama gibi becerilerini geliştirmektir.

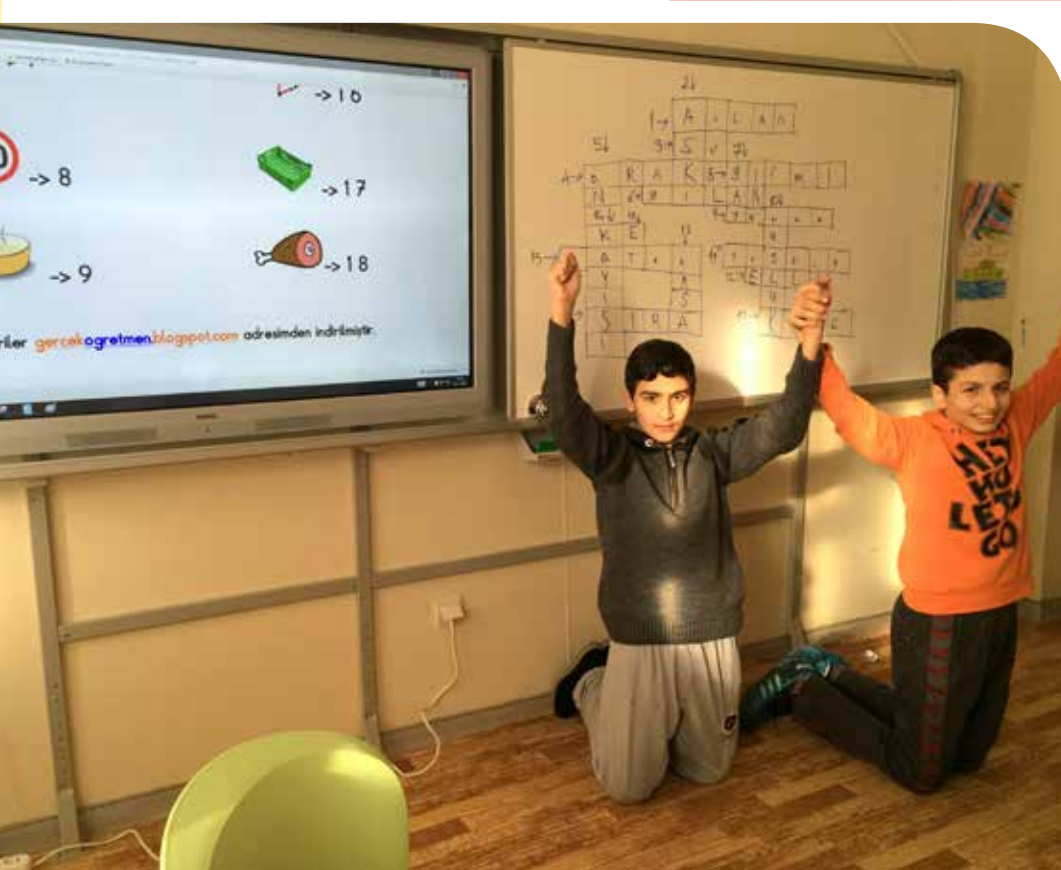
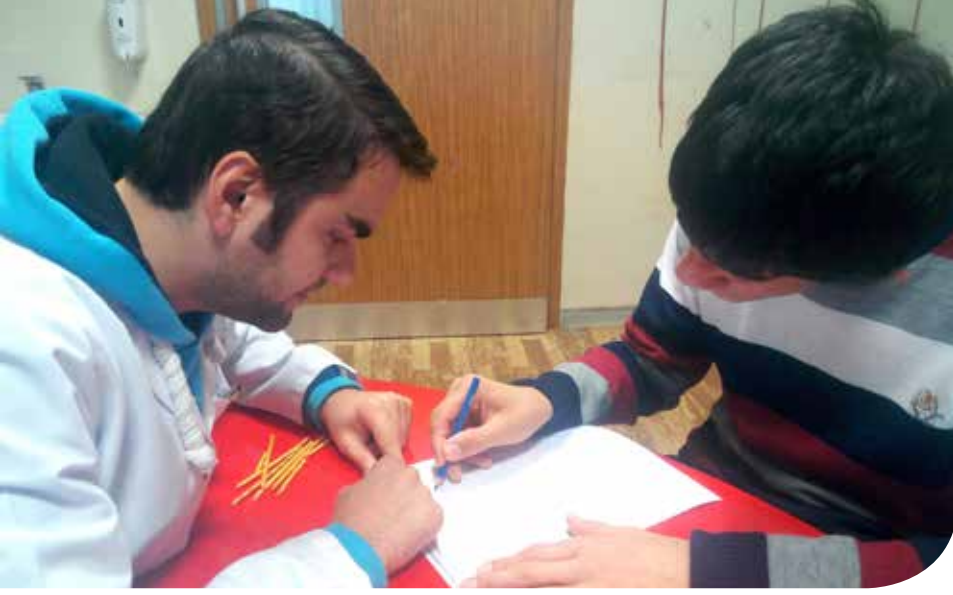

Akademik dersler, otizmli çocuklar için günlük hayata uyum, toplumsal kuralları algılama ve uygulama açısından büyük önem taşır. Bu derslerde eğitim yapılırken görsel materyal kullanımına ve uygulamaya yönelik çalışmalar yapılmasına, günlük yaşam içinde öğrendiklerini pekiştirecek ortamlar (ev, okul, kitaplıklar, müzeler, sergiler vb.) oluşturulmasına dikkat edilmektedir. Otizmli bireyler soyut kavramları öğrenmede yetersizlik yaşadığından somut öğelerle ve basit örneklerle, kendi yaşamını kolaylaştıracak çalışmalara yer verilmektedir.

AKADEMİK BECERİLER

Akademik dersler ile iletişim becerileri ve çevresel algıları gelişen otizmli çocukların, diğer beceri ve kavram öğretimlerini daha kolay edinebildikleri bilinmektedir. Dolayısıyla otizmli bireylerin eğitiminde akademik gelişim dersini, bir anlamda bütün dersler için ön koşul becerileri içeren temel bir alan olarak görmekteyiz.

MÜZİK DERSİ

Müzik, özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin eğitimlerinde kullanılan tüm gelişim alanlarını destekleyen en etkili ve önemli disiplinlerden biridir. Müzik, engelli öğrencilerle iletişim kurmada yararlanılabilecek çok etkili bir tekniktir. İletişimde dinleme ve dikkatini yoğunlaştırabilme becerilerinin gelişimi için büyük önem taşımaktadır.

Bu becerilerin gelişiminde ritmik etkinliklerin çok önemli rolü vardır. Eğitim sayesinde öğrenciler ritim tutabilirler, işittikleri sesin ritmine uygun vuruş yapabilirler ya da vücut

hareketleriyle işittikleri sesi yorumlayabilirler. Müzik dersi, öğrencinin diğer derslerde öğrendiği becerileri genelmesi açısından da önemli bir işlev görür. Çocuklar, sayıları ve pek çok kavramı müzik derslerinde tekrarlayarak geneller ve bunların günlük yaşamda kullanımı artar. Ritim aletleri ve diğer enstrümanlar el-göz koordinasyonu ve ince motor becerilerinin, dikkatinin gelişmesine katkıda bulunur. Birlikte şarkı söylemek, dans etmek çocuğun sosyalleşmesine, kendine güveninin artmasına sosyal-duygusal gelişimine olumlu katkıda bulunur.

TOPLUMSAL UYUM BECERİLERİ

Otizmli bireylerin çevreye olan bağımlılıklarını en aza indirerek bağımsız yaşam becerilerini arttırmak toplumsal anlamda uyum ve beceri öğretiminde en temel amaçtır. Otizmli bireyler, bireysel yeterlilik ve gelişim özellikleri yönünden önemli farklılıklar göstermektedirler. Otizmli birey, toplumsal uyum alanıyla ilgili becerileri edinmiş olsa bile akıcı bir hale gelmesi, genelleyerek her yerde ve istenilen zamanda kullanılabilmesi için zaman zaman günlük yaşam içinde kullanılmasının sağlanması, tekrarlanması gerekmektedir.

ÖZ-BAKIM BECERİLERİ

Otizimli bireylerin, toplumda yaşamlarını başkalarının yardımı olmadan sürdürebilmeleri ve kabul görülmeleri için bazı beceri, bilgi ve alışkanlıklara ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu nedenle otizimli bireylerin öncelikle öz bakım ve günlük yaşam becerileri konusunda yaşama daha sıkı hazırlanmaları gerekmektedir. Bu bağlamda öz bakım becerilerinden tuvalet eğitimi, yemek yeme ve giyinme becerileri en temel öz bakım becerileridir. Bu becerileri el- yüz yıkama, diş fırçalama, burun temizliği ve banyo yap-

ma becerileri izler. Bu sürekliliğin sonunda tırnak bakımı, cilt bakımı, kozmetik ürünlerin kullanımı, saç bakımı gelir. Önkoşul becerilerini yerine getirme yeteneği öz bakımın niteliğini etkiler. Bir öğrenci görsel dikkat, hareketleri taklit, basit yönerge ve cümleleri anlama gibi temel bilişsel becerilerin bazılarını öğrenememişse bu durumda öz bakım becerilerinin kazanılmasını gecikebilir. Tabii ki bunlar öz bakım becerilerinin kazanılmasında yegane ölçüt değildir.

TOPLUMSAL UYUM BECERİLERİ

İletişim ve sosyal etkileşim alanındaki güçlükleri ve öğrenme özelliklerindeki farklılıkları nedeniyle normal gelişim gösteren çocuklar için çok basit olduğu düşünülen bazı beceriler otizmlili bireyler için çok karmaşık ve zor öğrenilen becerilerdir. Beceri kazandırmada bireyin ihtiyaç duyduğu yardımların tespit edilmesi, öğretim sürecini bireyler için kolaylaştırır. Toplumsal uyum becerileri, bireyin günlük yaşamına ilişkin en basit becerileri kazandıracığı gibi, bireyi toplum hayatına hazırlamak; bireyin toplum içinde ve yaşam sürecine katkıda bulunmasını amaçlamaktadır.

GÖRSEL SANATLAR

Resim, kısaca tanımlamak gerekirse varlıkların doğadaki şekillerinin kalem, boya, fırça vb. yardımıyla kağıt üzerine ya da bir yüzeye aktarılmasıdır.

Bazı otizmli bireylerin sözel olarak kendilerini ifade etme becerileri yetersizdir ya da hiç yoktur.

Fakat ifadeler sadece sözel yolla aktarılmaz.

Resim aslında sessiz bir çığlık olur. İçsellik en basitinden kalem ve kağıt yoluyla dışa vurulur. Otizmli bireylerde çizilen resimler birbirlerinden çok farklıdır ve bazılarının asla tekrarı yoktur. Tekrarı olan resimlere baktığımızda çocuk yine normal yaşları gibi yaşadığı çevreyi özümseyerek onu resimle özdeşleştirmeye çalışır kısaca 'çevrem ve ben' dir resim. Genellikle iki tür resim karşımıza çıkar. Birincisinde kendisini çevreden bağımsız gören bireyin resimlerinde kahraman kendisidir ve çizimlerinde onun önüne geçebilecek bir kişi veya obje yoktur. İkincisinde ise çevreyle bir bütünlük vardır kendisini ifade edebilen bireylerde aile ön plandadır.

BESLENME EĞİTİMİ

Beslenmek bir ihtiyaçtır, işin içine eğitimde girerse beslenme eğitimi dersi ortaya çıkmış olur. Beslenme eğitimi dersinde öncelikle ele alınacak konu yemek yeme alışkanlığını kazandırmaktır ve yemek yeme kurallarını sırasıyla uygulanmasının sağlanmasıdır. Bu kurallar düzgün bir şekilde kaşık, çatal ve gerektiği durumlarda bıçak kullanabilme yetileridir. Kendi tabağını kaldırma kendi suyunu koymabecerileri ise ulaşılması en yakın hedeflerdir. Öğrenciler bu kuralları uygulamakta ilk başlarda zorlanacaklardır fakat öğreticilikte ki kararlılığın baskın olması bu sorunların üstesinden gelinmesini kolaylaştırılacak ve hedefe ulaştırılacaktır.

YETERLİ VE DENGELİ BESLENMENİN ÖNEMİ

Yeterli ve dengeli beslenme sağlığın temelidir. Beslenme açlık duygusunu bastırmak, karın doyurmaya da canının çektiği şeyleri yemek içmek değildir. Beslenme; sağlığı korumak, geliştirmek ve yaşam kalitesini yükseltmek için vücudun gereksinimi olan besin öğelerini yeterli miktarlarda ve uygun zamanlarda almak için bilinçli yapılması gereken bir davranıştır.

Besin öğeleri vücudun gereksinmesi düzeyinde alınmadığında YETERSİZ BESLENME oluşur.

İnsanın yaşamı için 50' ye yakın besin öğesine gereksinimi vardır. İnsanın, sağlıklı büyüme ve gelişmesi, sağlıklı ve üretken olarak uzun süre yaşaması için bu öğelerin her birinden günlük ne kadar alınması gerektiği belirlenmiştir. Bu öğelerin herhangi biri alınmadığında gereğinden az yada çok alındığında büyüme ve gelişme engellenir, sağlık bozulur.

Yeterli ve Dengeli Beslenen Kişiler

- Sağlam ve sağlıklı bir görünüştedir.
- Hareketli ve esnek bir bedene,
- Muntazam bir cilde, canlı ve parlak saçlara ve gözlere,
- Kuvvetli, gelişimi normal kaslara,
- Çalışmaya istekli kişiliğe,
- Boy uzunluğuna uygun vücut ağırlığına,
- Normal zihinsel gelişme,
- Sık sık hasta olmayan bir yapıya sahiptir.

Yeterli ve Dengeli Beslenen Kişiler

- Hareketleri ağır ve isteksiz
- Sağlıksız genel görünüşte (aşırı zayıf veya şişman)
- Pürüzlü, kuru, sağlıksız cilt yapısına,
- Şişman veya zayıf vücut yapısına,
- Sık sık baş ağrısından şikayet eden
- İştahsız, yorgun, isteksiz bir yapıya sahiptir.

BEDEN EĞİTİMİ

Okulumuzda hangi öğrenciyle hangi kazanımların çalışılacağı okulumuzun özel eğitim öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmeni arasında yapılan fikir alış verişleriyle belirlenmiştir.

Beden eğitimi öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığının müfredatına göre bir program hazırlayıp çocukların bedensel gelişimini en iyi şekilde tamamlaması için çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda çeşitli engellerin ve dokunsal materyallerin olduğu bir parkur düzenlenerek ders kapsamında vücut koordinasyonunu ve dengeyi geliştirici çalışmalar yapılmaktadır.

BEDEN EĞİTİMİ

Otizmlilerde problem olarak görülen büyük kasların yeterli düzeyde çalışmamasından kaynaklanan bedensel sorunlar gözlemlenmektedir. Bu sorunların giderilmesi noktasında eliptik bisiklet, uzay yürüyüşü ve kondisyon aletleriyle otizmli çocuklarımızın ayak kas koordinasyonu ve ayak çabukluğunu geliştirici çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca bu materyaller ile kol ve göğüs kaslarını geliştirici çalışmalar da yürütülmektedir.

OTİZM VE SPOR

Otizmli çocukların iletişim ile ilgili sorunları olduğu için spor onların sosyalleşmesinde büyük fayda sağlar.

Otizmli çocukların kaba motorları (oturup kalkma, dengeli bir şekilde yürüme-koşma, zıplama, tırmanma, fırlatma becerisi vs.) yaşlarına göre geride olduğu için yapılan çalışmalarla kendi yaş grubunun seviyesine yetiştirmekte büyük önem taşır.

Çocuğun farkındalığının artmasına, taklit becerisinin gelişmesine, amaçsız yapılan hareketlerin bilinçli yapılır hale gelmesine, vücudunu tanımaya, hissetmesine ve planlama çalışmalarının da önemli rol oynar.

Otizmli çocukların hayata kazandırılmasında istenildiği zaman başarıya ulaşmasında sporun etkileri ve sonuçları ortadadır.

Sporun otizmli çocuklara faydaları:

- * Spor bireyin fiziksel ve davranışsal gelişimine yardımcı olur.
- * Sinir, kas ve eklem koordinasyonunun gelişmesini sağlar.
- * Psikomotor becerileri geliştirir.
- * Bireyi topluma hazırlar.
- * Ritim ve müzik eşliğinde hareket becerisi kazandırır.
- * Taklit becerisi gelişir.
- * Vücut kontrolünü sağlamaya başlar.
- * Kendini ifade edebilmesine olanak sağlar. İsteklerini sözlü veya beden dili ile ifade eder.
- * Stereotipik hareketlerde azalmaya yardımcı olur.
- * Çocuğun yaratıcılığını geliştirir. Çocuk bedenini tanımaya başlar ve farkındalığın artmasında önemli rol oynar.
- * Çocuk bedenini tanımaya başladıkça özgüveni artar.
- * Çocuğun genelleme yapmasına yardımcı olur. Çocuk kazandığı becerileri günlük yaşamda kullanmaya başlar.
- * Ve en önemli faydalarından bir tanesi de; sporla kazanılan davranışların günlük yaşama entegre edilerek otizmli bireyin en yüksek standartlarda bir yaşam sürmesidir.

GÜNCEL BAŞARI HABERİ

Otizmli çocukların iletişim ile ilgili sorunları olduğu için spor onların sosyalleşmesinde büyük fayda sağlar. Otizmli çocukların kaba motorları (oturup kalkma, dengeli bir şekilde yürüme-koşma, zıplama, tırmanma, fırlatma becerisi vs.) yaşlarına göre geride olduğu için yapılan çalışmalarla kendi yaş grubunun seviyesine yetiştirmekte büyük önem taşır. Çocuğun farkındalığının artmasına, taklit

becerisinin gelişmesine, amaçsız yapılan hareketlerin bilinçli yapılır hale gelmesine, vücudunu tanımaya, hissetmesine ve planlama çalışmalarının da önemli rol oynar.

Otizmli çocukların hayata kazandırılmasında istenildiği zaman başarıya ulaşmasında sporun etkileri ve sonuçları ortadadır.

KAYNAŞTIRMA PROJEMİZ

Şiriner Sınıfı (OÇEM-İ) öğrencilerinden Boran ÇAĞLAR (5 yaş) haftada bir gün olmak üzere Rize'nin Güneysu ilçesinde yer alan yani okulumuzun komşu okullarından olan Güneysu Anaokulu'nda yaşatlarının bulunduğu sınıfta ders, etkinlik, oyun ve yemek etkinliklerine katılıyor. Bu proje okulumuz öğretmenlerinden Özel Eğitim Öğretmeni Serkan GÖKÜ ve Sare YILMAZ; Güneysu Anaokulu'nda görev yapmakta olan Okul Öncesi Öğretmeni Şulener ÇANKAYA eşliğinde yürütülüyor.

Boran akran destekli bu eğitim sürecinde normal akranlarıyla birlikte hem küçük ve büyük kas hem de dil konuşma becerilerinin gelişimi anlamında çok iyi kazanımlar elde ediyor. Bunun yanı sıra sosyalleşme anlamında da bu proje sayesinde gözle görülür derecede ilerlemeler olduğu görülüyor. Güneysu Anaokulu bünyesinde gerçekleştirilen bu "Aynı Geleceğin Rengarenk Çocukları" adlı kaynaştırma projesi sonuçlarını hemen gösteriyor. Şöyle ki: Gerek öğrencinin ailesi gerekse öğrencinin okul dışında devam ettiği özel eğitim kurumundaki öğretmenleri; Boran'ın

kaynaştırma projesine katılımından önceki ve kaynaştırma projesinden sonraki seviye ve davranışlarında çok net olarak belirgin fark olduğunu gözlemlediklerini dile getiriyor. Ayrıca Boran kaynaştırma projesine katıldığı gün olan çarşamba günleri eve gittiğinde; daha uyumlu, daha sosyal, daha enerji dolu olduğu ve de daha anlaşılır konuştuğu ve kendi kelimelerini kendi kurar hale geldiği görülüyor. Bu fayda göz önünde bulundurularak öğrencinin kaynaştırmada geçirdiği gün sayısını ikiye-üç çıkarılması planlanıyor.

Serkan GÖKÜ

Özel Eğitim Sınıf Öğretmeni
K.Ş.N.T Özel Eğitim
Uygulama Merkezi
Şiriner Sınıfı (OÇEM-İ)

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU HAKKINDA YANLIŞ BİLİNELER ve DOĞRU BİLGİLER

Elif YILMAZ
Özel Eğitim Öğretmeni
Müdür Yardımcısı

Otizimli bireyler asla size
bakmaz, gözkontaklı
kurmazlar :(

Otizm belirtilerinden biri gözkontaklı (konuşurken ve ya seslenildiğinde konuşan kişiye bakmama) kuramama olsada kesinlikle göz teması kuramazlar dememiz mümkün değildir .Özel eğitimin sürekliliği sağlandığında ve bu beceri çalışıldığında size baktığını göreceksiniz. :)

Otizimle kaydedilen ilerleme
bireyin otizimli olmadığına
anlamına gelir :(

Eğitim bireyin akademik, sosyal, dil konuşma ve diğer gelişim alanlarında performansını arttırabilir, fakat bu otizmden kurtulduğu anlamına gelmemektedir.Otizm bir hastalık değildir, tedavi edilebileceği düşüncesinden kaçınılmalıdır.

Otizimli bireyler
öğrenemezler :(

Otizimli bireylere uygun eğitim şartları (bireysel eğitim yoğunlukla) ve çevresel etmenler sağlandığında alacağınız hedefe ulaşabilirsiniz.Bireyin engelinin derecesi belirlediğiniz amacın hangi basamağında kal

Otizim duygusal bir
bozukluktur :(

Otizm spektrum bozukluğu, doğuştan gelen ya da yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan karmaşık bir nöro-gelişimsel bozukluktur. Otizmin, beynin yapısını ya da işleyişini etkileyen bazı sinir sistemi sorunlarından kaynaklandığı sanılmaktadır.

Otizmin bireyde
görülmesinin sebebi
ailelerdir :(

Otizm spektrum bozukluğuna neyin neden olduğu bilinmemekle birlikte genetik temelli olduğuna ilişkin bulgular vardır. Ancak hangi gen ya da genlerin sorumlu olduğu henüz bilinmemektedir. Çevresel faktörlerin de otizme yol açabildiğine ilişkin görüşler vardır. Hem genetik temellerin hem de çevresel faktörlerin etkileri üzerine çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Otizmin çocuk yetiştirme özellikleriyle ya da ailenin ekonomik koşullarıyla hiçbir ilişkisi yoktur; bu nedenle otizm spektrum bozukluğunu her çeşit toplumda, farklı coğrafyalarda, ırkta ve ailede rastlanmaktadır.

Otizimli çocuklar bir dahidir
ve ya tüm otizimli çocuklar
çok zekidir :(

Litaretürde otizimli çocukların belli alanlarda %10 'nun derin bilgi sahibi (yeteneklerinin) olduğu söylenmektedir.Bu alanlar resim , spor ve ya müzik olabilir ve bu dallar çocuğun bireysel özelliklerine göre değişim gösterebilir.Otizimli bireyin yeteneği keşfedilir ve çevre tarafından (aile , okul ve diğer yetkili kurumlar) desteklenirse birey kendini geliştirebilir ve toplumda yer edinebilir.

BİR AVUÇ MUTLULUK

Hatice KAYA
Özel Eğitim Sınıf Öğretmeni

Öğretmenlik belirli bir bilgiyi öğretmeyi meslek edinen kişi olarak bilinse de benim ve diğer koca yürekli insanlar için hayatı öğretmektir. Çünkü özel çocukların öğretmeniyseniz bilgiden çok günlük yaşam becerilerini katmak birinci görevdir bizim için...Bu zor yolda onlara bir şeyler katabilmek en büyük mutluluklardan biriymiş meğer. Memleketten, aileden, sevdiklerinden uzak, yabancı olduğun bir şehirde, yabancı insanların arasında özel çocuklar için bir araya gelen savaşırlarız biz.

Soğuk bir kış günü geldim bu çay kokan şehre. Hayatımda ilk kez çay bahçesi görmek , ilk defa kel simit yemek , ilk defa yol ağzında ya da cepte ineceğim demek ve bunun gibi hoş ilkler heyecanlandırdı beni , fakat diğer yandan da buraya gelme amacımın farkına varıp zorlu göreve odaklanıyordum.Otizmli çocuklar için buradaydım ben ve benim gibi diğer koca yürekli eğitimci arkadaşlar.

Dört tane masum bakışlı, minik kalpli kanatsız meleklerim var artık benim. Onlar öğrencilerim olmaktan çok bazen kardeşim, bazen arkadaşım, bazen de çocuklarım oluyordu. Beraber gülüyoruz, beraber ağlıyoruz, beraber büyüzüyoruz, beraber öğreniyoruz onlarla, zor öğreniyoruz fakat en küçük bir gelişme çoğu insana normal ya da sıradan gelse bile bizim için büyük bir mutluluk hatta mucize gibi geliyor bize.Öğrencimin tuvaletini altına değil de ilk defa klozete yaptı diye tuvalette mutluluktan bağırdığımı hatırlıyorum, çünkü o gün eve kuru gidecekti.Ben annesine gidip – O , tuvaletini klozete yaptı- deyip paylaşacaktık sevincimizi. Ve annesinin bu sözler karşısındaki gülen yüzünü görmek mutlu edecekti beni. Bir başka öğrencinin o gün kendisine veya başkalarına zarar vermeden evine gitmesi bizim için mutluluktuk. Kırmızı rengini iki ayda öğrenmesi ,bir ayın sonunda annesinin veya babasının resmini gösterebilmesi büyük mutluluktuk bizim için.

Bu güzelliklerin yanında üzüldüğümüz anlar da oluyordu.Çok iyi biliyorum ki otizmli çocuğa sahip olduğu için utanan, akrabalarıyla görüşmeyen, çocuklarını parka götüremeyen,onlarla lokantada yemek yiyemeyen, toplum tarafından dışlanmaya itilen ailelerimiz var.Onlarla konuştuğumuzda –hocam dolmuşa binince ters ters bakıyorlar. Çocuk sestem hoşlanmadığı için dolmuşta bağıryor etraftaki insanlar ise çocuğa sahip çıkmadığını söylüyorlar ama bilmiyorlar ki nelerle mücadele ediyoruz.Diğer velim ise –hocam eşimin ailesi çocuğumdan dolayı beni suçluyor, benim hamilelik döneminde çocuğa ve kendime iyi bakmadığımı söylüyorlar.Bir başka velimiz ise –hocam ben otizmli olduğuna hiç inanmadım,konduramadım çocuğuma, bu bir hastalık ve geçecek diye düşündüm hep dedi.Keşke bu bir hastalık olsa ve rüya gibi gelse geçse dedim içimden ...

Öğretmen olmak, özel eğitimci olmak sabırla ve inatla çalışmak,pes etmemektir.Çaresiz kaldığımız zamanlarda onların en ufak bir gülümsemesi , aniden gelip boynumuza atlamaları umut oluyordu bize.Belki hiçbir zaman onlardan bize öğretmenim dediklerini hiç duyamayacağım ama başka bir yerde başka bir zamanda onlarla konuşacağımıza inanıyorum.

Hayatı paylaşmak için engel yoktur,biz bunu biliyoruz ve hayatımızı onlarla paylaşıyoruz.Sevgiydi bu engelleri yıkacak olan.Karşılıksız seviyoruz çünkü biz.Hepimiz birer gönüllü askeriz ve onları korumakla görevlendirildik,bu inançla ve bu azimle yılmadan, yorulmadan yola devam etmek boynumuzun borcu oldu.

Son olarak kalpten söylerim ki bu kocaman yürekleri olan masum yavrular iyi ki varlar ve iyi ki onların öğretmeniyim !

OTİZMLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN VERDİĞİ TEPKİLER VE DUYGU DURUMLARI

Salih PEKER
Rehber Öğretmeni

Çocuk bekleyen çiftlerde, heyecan ve mutluluk duyguları hâkimdir. Aileler, doğacak çocuğun görüntüsü, cinsiyeti, karakteri ve yapacağı mesleği gibi geleceğe yönelik hayaller kurarlar. Çocuğunun otizmlili olacağını veya olabileme ihtimalini kimse düşünmez herhalde! Çocuğunun otizme sahip olduğunu ve otizmin özelliklerini öğrenen aileler, çocuğuyla ilgili düşündüğü gelecek hakkında hayal kırıklığına uğramıştır. Artık aileyi yeni amaçlar ve zorlu bir yolculuk beklemektedir. Ancak bu durumu kabullenip, hızlıca hareket geçmek aileler için o kadar kolay olmamaktadır. Aileler; şok, inkâr, keder ve çöküntü, utanma, suçluluk, kızgınlık, anlaşma, kabul ve uyum tepkileri verebilmektedir.

Ailelerin vermiş olduğu bu tepkiler ve duygu durumlarını açıklayacak olursak;

Şok: Ailenin beklemediği bir durum olduğu için durumu kabullenememesi ve otizmlili çocuğu hakkında ne yapacağını bilemediği için kendisini çaresiz hissetmesi.

İnkâr: Aileler, otizmlili çocuğa sahip olmanın verdiği olumsuz yıkıcı duygularla baş etmek için mantıklı açıklamalar getirerek baş etmeye çalışırlar. Örneğin; erkek çocuktur geç konuşur, babası da geç konuşmuştu.

Keder ve Çöküntü: Otizmlili çocuğa sahip olma gerçeğiyle birlikte çocukla ilgili geleceğe yönelik kurulmuş olan hayaller yıkılmış ve bu da ruhsal bir çöküntüye sebep olmuştur. Aile otizmlili çocukları için yoğun şekilde gelecek kaygısı yaşamaktadır. Bu duygu durumları ömür boyu devam edebilir.

Utanma: Çocukla temas halinde olan insanların onunla alay etmesi ve küçük görücü davranışlarından dolayı aile utanç duygusu yaşayabilir. Aile, çocukta olan yetersizliği kendi yetersizliği gibi hissetmektedir. Örnekler; Çocuğunu herkesten saklayıp gizlemeye çalışan aileler vardır. Misafir geldiğinde çocuğu farklı odaya götürme, bir yere giderken çocuğu evde bırakmak.

Suçluluk: Çocuğun otizmlili olmasında nerde hata yaptıklarını düşünürler. Geçmişte ne yaptık da bizim çocuğumuz otizmlili oldu. Geçmişle ilgili pişmanlık duyguları fazladır. Baş edilmesi güç bir durumdur.

Kızgınlık: Çevresindeki çocuklarda bu tür bozukluk yokken neden benim çocuğumda oldu şeklinde öfkelenme olabilir. O kadar insan arasında ben mi seçildim şeklinde düşünceler vardır. Bir başka öfkelenme çeşidi ise çocuğun eğitimi ve gelişimiyle ilgilenen insanlara yönelik olabilir. Sık sık doktor değiştirme, çocuğun gelişiminde çalışan eğitimcilerden memnun olmama halindedirler. Bazen de çocuğun böyle olmasına öfkelenen çiftler birbirini suçlayıcı tavırlar gösterirler. Örnekler; ailesinde veya akrabalarında engelli bir bireyin olması, hamilelik döneminde ilaç kullanımı, sigara içilmesi gibi şeylerden suçlamalar yapılabilir. Bu tür kızgınlıklar çocuğun gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Anlaşma: Aile otizmlili çocuğunun olumlu gelişmeler gösterebileceğine inanmaktadır. Bunun için amaçlar belirlenmiştir ve sonuçlarını umutla beklemeye başlamıştır.

Kabul ve Uyum: Aile çocuğunun özelliklerini ve gelişim sürecini kabul etmiştir. Duygusal olarak olaya bakış açısı kabul edilebilir düzeye geldiği söylenebilir. Fakat olumsuz duygular zamanla bazı dönemlerde ortaya çıkabilir. Kabul ve uyum sürekli devam eden bir durumdur.

Otizmlili çocuklara sahip aileler, kabullenme ve uyum gösterme sürecini başarılı şekilde tamamlayabilirse çocuk çok şanslı olur. Bu aileler, çocuğun eğitim alması gerektiğini, kendilerinin de çocuklarına destek vermek zorunda oldukları bilincine varıyor. Otizmlili çocukların gelişim sürecinde başarılı olabilmesi ve topluma uyum sağlaması için ailenin bilinçli olmasının yanında çocukla iletişim halinde olan; akrabaları, komşuları ve dışarıda karşılaştığı insanların da anlayışlı ve destekleyici olması gerekiyor.

OTİZMİ ANLAMAK

Şule BULAT
Özel Eğitim Öğretmeni

**“İç dünyalarını kimseyi sokmayanlar
Arzularını, özlemlerini sır gibi saklayanlar
Ve onlar:
Yakışıklı ve güzeller güzeli
Sevdasına tutulacak kadar”**

Sözlerime Osman Karadağ'ın bu güzel dizeleriyle başlamak istedim. Özel eğitim bir engin deniz ; otizm ise bu denizde yalnızlığı tercih eden sessiz sakin bir ada.Bu adadakiler kıyıya çıkmayı pek sevmezler,ada hayatını severler, kendi dünyalarında mutludurlar. O adada ne kıskançlık vardır, ne kin vardır, nede kötülük...Osman Karadağ'ın da dediği gibi arzularını ve özlemlerini sır gibi saklarlar.Peki nereden gelir bu gizem? Neden iç dünyalarına bu kadar kapalıdırlar? Onların dünyalarına girmek çok mu zordur? Aileler bu süreçte ne gibi zorluklar çekerler? Otizmliler çocuklara dışarıdaki insanların yaklaşımları nasıl olmalıdır?

Konuya önce otizmliler çocuklara sahip ailelerin yaşadıklarıyla başlamak istiyorum. Onların en büyük korkusu ne biliyor musunuz? Ben öldükten sonra bu çocuğa ne olacak, kim bakacak...en çok bundan korkarlar ama bakmayın siz kafalarının karışık olduğuna..Zırh gibi de güçlüdürler aslında..Çocukları için ayakta kalmaları gerektiğini bilirler çünkü. Asla umutlarını kaybetmezler..

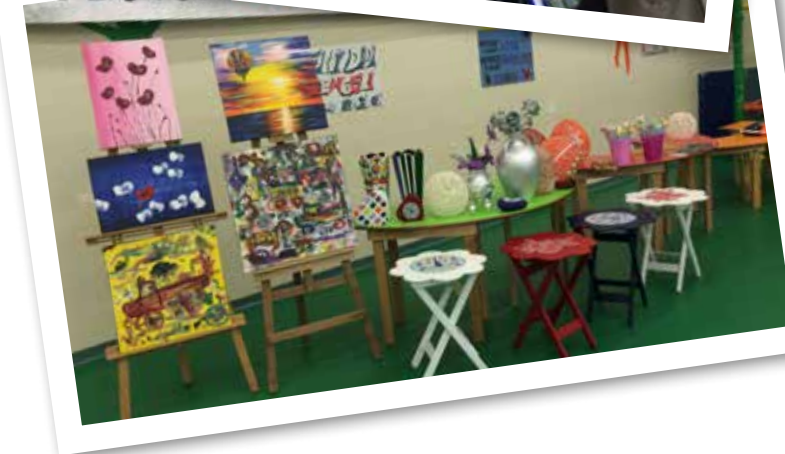
Bir özel eğitimi olarak otizmle ilgili bir çok soruyla karşılaşırım. Otizm nedir? Siz onlara ne öğretiyorsunuz?

Saldırganlıkları var mı? Hatta bazen onlar da konuşabiliyor mu?Yürüyebiliyorlar mı gibi bilinçsiz sorularla da karşılaşa-

biliyorum.İnsanları bilinçlendirmek adına otizmin tanımını yapmak istiyorum.Otizm yaşamın ilk üç yılı içinde ortaya çıkan ve yaşam boyu devam eden sosyal etkileşim sözel ve sözel olmayan iletişimde problemler, tekrarlayıcı davranış ve kısıtlı ilgi alanları ile kendini gösteren gelişimsel bir bozukluktur.bu tanımı biraz açalım.

Sözel ve sözel olmayan iletişimde problem yaşarlar. Bu problem otizmin bel kemiğidir. Otizmliler iletişim kurmayı iletişim başlatmayı sevmezler. Çünkü günlük kullandığımız dil içinde çok fazla soyut sözcük ve durum vardır. Otizmliler soyut dünyalarından çok somut dünyaları geliştirmiştir. Kelime dağarcıkları sınırlıdır. Cümleleri olabildiğince yalın severler. Soyut kelimeleri ve durumları değil somut kelime ve durumları severler. Örneğin otizmliler çocuk olan Mehmet okuldan eve geldiğinde annesi ona “Oğlum okulda günün nasıl geçti?” sorusu yerine , “ Oğlum okulda neler yaptınız? “ sorusunu sormalıdır. Tabiki onların dünyalarına girmek sadece bunlarla olmuyor. Onların dünyalarına giren kilidi açan altın bir anahtar vardır. O anahtar ne midir? Sevgidir...Sevin onları, hem de çok sevin. Eğer onlara bu sevgiyi hissettirebilirseniz karşılığını sözlerle olmasa da gözlerle öyle güzel veriyorlar tüm bunlara dikkat ettiğinizde onların dünyalarına girmek çok da zor olmasa gerek.

2 NİSAN DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ KERMES ETKİNLİĞİ

2 Nisan Otizm farkındalık günü kapsamında okulumuzda kermes etkinliği düzenlenmiştir. Bu kapsamda her şeyden değerli olan çocuklarımız velilerimizin ve öğretmenlerimizin destekleriyle ahşap boyama, tişört boyama, tesbih ve takı tasarlama, artık materyallerin değerlendirilmesiyle maketler hazırlama, tablo yapma gibi etkinliklerin altından başarıyla kalkarak fırsat verildiğinde neler yapabileceklerini kanıtlamışlardır. Ayrıca manav ürünlerinin ve kendi yaptıkları hediyeliklerin satışı sırasında aktif rol alarak 'Biz de toplumun bir parçasıyız' mesajını vermişlerdir. Çocuklarımızın 'Biz de varız' mesajını verdikleri özel günde desteğini bizden esirgemeyen Rize Vali Yardımcısı Sayın Turan Yılmaz'a, Güneysu Kaymakamı Sayın İhsan Selim BAYDAŞ ve eşi Zeynep BAYDAŞ Hanımefendiye, Güneysu Belediye Başkanı Sayın Halil TURAN'a, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürü Bayram GÜNDOĞAR'a, okul müdürleri, dernek başkanları ve öğrenci velilerine teşekkürlerinden dolayı çok teşekkür ederiz.

OTİZMLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLE İLE SÖYLEŞİ

1) Bir otizim annesi olarak ve ailemizi kısaca tanıtır mısınız ?

Adım Hanume Cin. İki çocuğum var. Büyük oğlum Ahmet otizimli, on beş yaşında ondan küçüğü Serhat on dört yaşında .

2) Nasıl bir hamilelik geçirdiniz ? Kaç yaşında anne oldunuz ?

Hamileliğimde hiçbir anormal durum olmadı. Ahmet'in farklılığı hamilelik döneminde değil doğum anında ortaya çıktı. Yirmi üç yaşında anne oldum.

3) Doğum esnasında Ahmet'in farklılığına sebep olay neydi ?

Doğum esnasında Ahmet'in oksijensiz kalması bu şekilde olmasının sebebiydi.

4) Ahmet'in doğum esnasında oksijensiz kalması doğum sonrasında hangi sağlık problemlerine sebep oldu?

Baygın ve mor şekilde , ağlaması olmayan sadece kalbi atan bir bebektir. Sekiz günlük bir küvez tedavisinden sonra tanısı koyuldu. Çocuğuma epilepsi-motor mental reterdasyon tanısı koydular. On beş günde bir kontrolleri oluyordu. Ahmet acıyı hissediyor ama ağlayamıyordu sadece nefes alıyordu. 22. Gün ağlamaya başladı.

5) Ahmet'in ağladığı gün neler hissettiniz ?

Sanki dünya bizim olmuştu. Oğlumuzdan ses çıkmıştı. Ve bize şansızların şanslı olduğumuz söyledi. Günler geçiyordu Ahmet büyüyordu ama hiçbir şeye hiç kimseye ilgisi yoktu. Sadece televizyon ve dönen şeyler ilgisini çekiyordu. Çevremdekiler bana bu çocuk duymuyor , özürlü gibi duruyor diyorlardı. Ben çocuğumu biliyordum , duyuyordu ama ilgisizdi. Ahmet dengesiz şekilde olsa da üç yaşında yürümeye başladı. Farklı bir çocuktu.

6) Ahmet eğitim almaya nerede ve kaç yaşında başladı ?

Ahmet dört yaşında bir rehabilitasyon merkezinde eğitim almaya başladı. Ahmet henüz oturamazken eline makas tutuşturdular. Bu dönemde hem çocuğum hem ben epeyce zorlandık. Makasla kesemiyor, kalemle yazamıyordu.

7) Peki otizimli olduğunu ilk kim fark etti ?

Ahmet altı yaşındayken rehabilitasyonda özel eğitim alanında eğitim almış bir öğretmenle çalışmaya başladı. Yani ilk olarak rehabilitasyondaki öğretmeni fark etti. Bizi rehberlik araştırma merkezine yönlendirdi. Rehberlik araştırma merkezi Ahmet'e otizm tanısı koydu.

9) Ahmet'in otizmlili olduğunu öğrendiğinizde neler hissettiniz ?

Ahmet'in otizmlili olduğunu öğrendiğimde üzülmедim. Tam tersi karanlıkta kalmış dünyama bir ışık doğmuştu. En azından gözümüzden sakındığımız oğlumuzun yürüyeceği yol belli olmuştu. Nasıl bir eğitim alacağı nasıl bir okula gideceği hepsi netleşmişti.

10) Ahmet'in eğitim hayatı netleşti diyorsunuz. Fakat rehabilitasyon merkezi Ahmet için yeterli miydi ?

Hayır rehabilitasyon günlerimiz devam ediyorduk fakat bana orası da yeterli gelmiyordu. Çünkü Ahmet'e çok fazla bir ilerleme olmuyordu. Hem bedensel hem de ruhsal yönden bittiğimi hissediyordum. Akşam yattığımda sabah yine aynı yerden nasıl başlayacağımı düşünüyordum.

11) İkamet ettiğiniz yerde Ahmet'in eğitim alabileceği bir okul yok muydu ?

Elimizdeki raporlarla rehberliğe başvurduk ve oçem sınıfı istedik . Şansımıza kısa bir süre zarfında sınıf açıldı. Ahmet okula başladı. İlk gün çekinerek gittiğim okulda oçem sınıfıyla tanıştım. Kısa sürede ben de Ahmet de okula alıştık. Ben orada aile sıcaklığını buldum. Okul sadece Ahmet'e değil bana da eğitim veriyordu.

12) Okuldan aldığınız aile eğitimi size neler kattı ?

Bir çok şey kattı. Yabancıysa olduğum otizm dünyasını tanıttı. Meğerse zor olan engelli bir çocukla uğraşmak değil, nasıl davranacağını bilememekmiş. Yeter ki sabrın, inancın olsun. Ben artık şuna inanıyorum. Gidebildiğin en uzak yere git oraya vardığında daha uzağı göreceksin. Günden güne oğlumun gelişmesi bir şeyleri becermesi beni hayata daha çok bağlıyordu .Azmimi daha çok arttırıyordu. Evet zor ama imkansız değil kesinlikle ben oğlumdan yapamayacağı bir şey istemiyorum .

Ropörtaşı Gerçekleştiren Kişi: Şule BULAT

Otizmlili Bireye Sahip Anne: Hanume CİN

10) Ahmet'in durumuyla ilgili yakın çevrenizden size destek geldi mi ?

Destek gelmedi diyemem. Fakat ailem, çevrem her zaman uzaktan bana merhamet etti. Beni en iyi anlayan eğitimcilerdi. Oğlumun eğitime başlamasıyla biz yeniden doğduk. Bu ikimiz içinde yeni bir başlangıç oldu. Oğlumun her geçen gün bir adım daha ileriye gitmesi beni daha da güçlü kıldı. Ben bu gücü eğitimcilerden aldım. Her şeyi onlara borçluyuz aslında, onların ki bir gönül işi. Hangi insan aylarca sabırla bir çocuğun oturtması, göz teması kurması için bu kadar uğraş gösterir.

11) Eğitimlerin gösterdiği sabır gerçekten inanılmaz. Peki son olarak çocuğu otizm tanısı almış, yolun çok daha başında olan ailelere deneyimli ve bilinçli bir anne olarak tavsiyeleriniz neler ?

Asla ağlayıp dövünmesinler. Bizlerin ağlamaya değil güce ihtiyacımız var. Bu desteği ve gücü önce Allah'tan sonra devletten ve tabiki eğitimcilerden alacağız. Ben otizmlili bir çocuk annesi olarak ne utaniyorum ne de korkuyorum devletin bize sağladığı imkanlarla eğitimcilerimiz destekleriyle kendimize olan güvenin daha da artacağını düşünüyorum. Karanlıkta yürürken size ışık tutarak birileri mutlaka olacaktır. Yeter ki sabretmeyi bilin ve azminizi koruyun. Bunu en başta çocuğunuz için yapın.

OTİZM KALEMİM'DEN...

Farklı bir çocukmuşum... Bana bir kaç kez seslenilse bile dönüp bakmıyormuşum. Ama reklam sesini duyunca koşup geliyormuşum. Oyuncaklarımla oynamak yerine ard arda onları dizmeyi tercih ediyormuşum. Kaslarımı yeterince kullanamıyor, tehlikenin farkına varamıyormuşum. Kim miyim ben; MEHMET, ASYA, BİLAL, SEFA, TUNAHAHAN, ABDÜLKADİR, TAYLAN'ım..

Farklı bir çocukmuşum...Gürültü seslerden çok korkuyordum. Korkunç bir sesi beynim algılamakta zorluk çekiyordu. 3 saniyeden fazla göz teması kuramıyordum. Ama kirpiklere dokunmayı çok seviyordum.Kendi etrafımda dönüyor,sallanıyordum. Kim miyim ben; MİRAC, BORAN, ERVA, ZÜBEYDE, EMİRHAN, NİSA, İSMAİL 'ım...

Farklı bir çocukmuşum...Babam aynı saatte evde olmayıydı,olmalıydı işte...Çok sinirleniyordum. Eşyaların yeri değişmemeliydi, iç huzurum bozuluyordu. Yemek yemeği çok seviyor, durmak bilmiyormuşum. Kim miyim ben; AHMET, MURATCAN, , ENSAR , SEZGİN, AHMETCAN, KEREM, HAMZA, 'ım...

Farklı bir çocukmuşum...Müziksiz yapamıyordum, hangi durumda olursam olayım beni dinlendiriyor ve sakinleştir-

riyordu.Şekiller, renkler, çizgiler kafamda karma karışıktı. Dikkatimi toparlayamıyordum. Kim miyim ben; UMUTCAN, MURAT, ERDİNÇ, BEDİRHAN, ZEHRANUR, BARIŞ, BAHAR'ım..

Farklı bir çocukmuşum...Hep endişeliydim, hep ürkek, hep korkak, hep tedirgin. Sürekli ağlıyordum.Bir saatlik uykuyla günlerce durabiliyormuşum. Acıyı hissetmiyor, dönen şeylere bakmaktan çok hoşlanıyormuşum. Kim miyim ben; LOKMAN, FURKAN, MUHAMMET, EMİN, DURSUNCAN, EREN'İM...

Farklı bir çocukmuşum...Takıntılarım vardı, birisi bitti derken başka başlayan. Bazen bir kelimeye çok güldüm, bazende sebepsiz ağladım.Öfkelendiğimde gözüm kararırdı, ısırardım. Bazende tırnakladım.Bunları yapmak istemedim aslında.Duygularımı kontrol edemedim.Sonrasında çok üzüldüm.... Kim miyim ben; HAKAN, BERŞAN, ÖMER, BERKAY, BATUHAN, SELDA' yım... Farklı bir çocukmuşum...Kime göre farklıydım! Bana göre de sizler farklısınız. Oysaki ben ne kadar yalınım, ne kadar gerçek, ne kadar yalansız, ne kadar masum ve savunmasız.... Kim miyim ben; KANATSIZ BEYAZ MELEĞİM BENNN...

Şaduman ALTUNBAŞ

"ENGELLİLERİMİZİ, SOSYAL YAŞAMA VE YAŞAMA KAZANDIRMAK, BİZLER İÇİN İNSANLIK GÖREVIDİR".

Özürlü insanların yaşadıkları sorunlar sadece kendilerinin değil; ailelerinin, çevrenin, toplumun, kısacası tüm insanların ortak sorunudur. İnsanların özürli olmaları çeşitli faktörlere bağlı olarak ortaya çıkan bir sonuç olmakla birlikte, özürli insanların normal bir hayat sürmeleri ancak toplumsal duyarlılığın oluşturulmasıyla mümkündür. Bu anlamda, özürli vatandaşlara acıma duyguları ile yaklaşmak yerine, kurumsal hizmetlerin geliştirilmesi esas alınmalıdır. Bu nedenle özürli bireylere hizmet götüren kamu, özel sektör ve gönüllü sivil toplum örgütlerinin güçlendirilmesine önem verilmelidir. Başta İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi olmak üzere bir çok belge özürlilik sorununu temelde bir insan hakları sorunu olarak ele almaktadır. Bizim anayasamız ve yasalarımız da özürli bireylere ilişkin olarak evrensel değerlerle paralel düzenlemeleri ön görmüş, devleti özürli bireylerin sorununa yönelik yükümlü kılmıştır. Devletimizin evrensel ölçülerde özürli bireyleri sahiplenme çabası, toplumsal bilinçlenme ve kamuoyu desteği ile anlamlı ve gerçek bir boyuta ulaşacaktır.

Engellilik, sadece engellilerin ve ailelerinin bireysel sorunları değil, sosyal boyutlarıyla hepimizi yakından ilgilendiren, toplum olarak hepimizin ortak çabasını gerektiren bir konudur. Sosyal hayatta engellilere sağlanan olanak ve kolaylıklar toplumun gelişmişlik ölçütü olmakla birlikte; insana verilen değer de belirgin bir yansımasıdır. Bu noktada özellikle Devletimiz son döneminde engellilerimize yönelik çok ciddi adımlar atmış, onların her türlü haklardan faydalanabilmesi ve topluma kazandırılması için çaba sarf etmiştir.

2009 yılında kurduğumuz, Rize Otizmle Mücadele ve Eğitim Derneği olarak, Otizmli ve engelli kardeşlerimiz için toplumumuzda farkındalık yaratmak, yaşamlarını

kolaylaştırmak, onların kendilerini sosyal yaşamın bir parçası olarak görmelerini sağlamak amacıyla çalışmalar yapmaktayız. Bu kapsamda Sahil parkında bulunan hobi atölyemizde çocuklarımızın el becerilerini geliştirmelerine yönelik çalışmalarımız da devam etmektedir.

2010 Yılında açılan ve şu anda otizmli çocuklarımızın eğitim gördüğü okulumuzun ihtiyacı karşılayamamaktadır. Bu nedenle bütün otizmli çocuklarımızın eğitim alabileceği yeni bir okulun yapılabilmesi için dernek olarak çalışmalarımız devam etmektedir. İnşallah bu hedefimizi gerçekleştirip, çocuklarımız sıra beklemeden eğitimlerini alabilecekleri yeni bir okula kavuşacaklardır.

Özellikle yeni okulumuzun açılmasında ve yaptığımız bütün faaliyetlerimizde bizleri yalnız bırakmayan ve desteklerini esirgemeyen başta;

Rize Valisi Ersin YAZICI'ya, Rize Belediye Başkanı Prof.Dr. Reşat KASAP'a, Çaykur Genel Müdürü İmdat SÜTLÜOĞLU'na, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Rektörü Hüseyin KARAMAN'a, Üniversite sekreteri Adnan ER'e, Rize Milli Eğitim Müdürü Şemsettin DURMUŞ'a Güneysu Kaymakamı İhsan Selim BAYDAŞ'a, Güneysu Belediye Başkanı Halil TURAN'a, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürü Bayram GÜNDOĞAR'a ayrıca; Çocuklarımızın eğitilmesinde, yetişmesinde, olgunlaşmasında büyük rol oynayan, özel çocuklarımıza fedakarca yüreklerini ortaya koyarak yeri geldi anne/baba gibi şefkatle onları kucaklayıp sevgini veren okul Müdürümüz Ramazan ÇİÇEKLİ ve bütün öğretmenlerimize, şahsım ve Bütün otizmli aileler adına teşekkür eder, şükranlarımı sunarım.

Bu duygu ve düşüncelerle, başta otizmli çocuklarımızın ve bütün engelli kardeşlerimin önündeki engellerin kalktığı bir yaşam diliyor; sağlık, mutluluk ve huzur dolu bir ömür geçirmelerini temenni ediyorum.

Resul USTA

**Rize Otizmle Mücadele
ve Eğitim Dernek Başkanı**

ANNELER GÜNÜ

Anneler günü dolayısıyla okulumuzda fedakar otizmli çocuklara sahip annelerimize anneler günü programı düzenlendi. Annelerle birlikte kahvaltı yaptıktan sonra çocuklarımız annelerine hediyelerini verdiler. Rize Valisi Sayın Ersin YAZICI'nın değerli eşi Sayın Hanife YAZICI hanımefendi ve Güneysu Kaymakamı Sayın İhsan Selim BAYDAŞ'ın değerli eşi Zeynep BAYDAŞ hanımefendi bu güzel günde öğrenci velilerini yalnız bırakmadı, sorunlarına ortak oldu. Teşriflerinden dolayı minnettarız. Tüm annelerimizin anneler günü kutlu olsun

Kutlu Doğum Haftası Etkinliği

Kutlu Doğum Haftası sebebiyle okulumuzda velilerimizin katılımıyla güzel bir program düzenlendi. Etkinlikte öğrenciler semazen gösterisi yapıp ilahiler söylediler. Gül suyu ve şekerleri dağıttılar. Günün anlam ve önemini anlatan çok iyi bir program icra eden çocuklarımıza sonsuz teşekkür ederiz.

Çay Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi ile Yemek Etkinliği

Öğrencilerimizin gelişimine katkı sağlamak adına K.Ş.N.T. Özel Eğitim Uygulama Merkezi ile Çay Rehabilitasyon Merkezi öğretmenleri bir araya gelerek yemek yediler. Bu yemekte, çocukların akademik ve sosyal alanda gelişimini takip edip, çalışmaların paralel doğrultuda ilerlemesi için fikir alışverişi yapıldı.

24 Kasım Öğretmenler Günü

24 Kasım öğretmenler günü münasebetiyle okulumuz öğretmenleri için ROMED (Rize Otizmle Mücadele Derneği) bir yemek düzenlemiştir. Yemekte öğretmenlerin derdini dinleyip yanında olmaya çalışan, öğretmenleri onure eden Rize Valisi Sayın Ersin YAZICI'nın değerli eşi Sayın Hanife YAZICI'ya, Güneysu Kaymakamı Sayın İhsan Selim BAYDAŞ ve değerli eşi Sayın Zeynep BAYDAŞ'a, Rize İl Millî Eğitim Müdürü Sayın Şemsettin DURMUŞ'a, Rize İl Millî Eğitim Şube Müdürü Mehmet KİBAROĞLU'na, Güneysu İlçe Millî Eğitim Müdürü Sayın Bayram GÜNDOĞAR ve değerli eşine, Güneysu İlçe Millî Eğitim Şube Müdürü Hikmet YANIK'a, ROMED Başkanı Sayın Resul USTA ve değerli eşi Mukaddes USTA'ya, dernek yöneticilerine teşekkür ederiz.

Voleybol Turnuvası Etkinliği

Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen okullar arası voleybol turnuvası okulumuzda gerçekleştirildi. Okulumuz K.Ş.N.T Özel Eğitim Uygulama Merkezi sekiz takım arasından rakiplerini birer birer eleyerek şampiyon oldu. Okulumuz adına turnuvaya katılıp ter döken tüm öğretmenlere teşekkür ederiz.

Tiyatro Etkinliği

Trabzon Tiyatro Ekibinin okulumuz öğrencilerine sunduğu oyunla birlikte öğrencilerimiz keyifli anlar yaşadı. Kimi öğrenciler güldü eğlendi, kimisi oyuna katılmak istedi, kimisi oyuncuların kostümlerine dokunmaya çalıştı. Bu keyifli anları yaşattıkları için oyunculara çok teşekkür ederiz.

Aile Eğitim Seminerleri

ÖZEL EĞİTİM DERGİSİ

Kızılay Şükrü-Nurten
Topçuoğlu Özel
Eğitim Uygulama
Merkezi

Öğrencilerimizin okulda yaptığı çalışmalarını evde de tekrar edebilmeleri için ailelerin bilgilendirilmeleri gereklidir. Okulumuz bünyesinde öğretmenlerimiz tarafından öğrenci velilerine yönelik rehberlik çalışmaları kapsamında seminerler düzenlenmektedir. Seminer konuları ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmiştir. bu konular ise şöyledir: “Tuvalet Eğitimi, Davranış Problemleri ve Baş Etme Yöntemleri, Cinsiyet Gelişimi ve Cinsel Eğitim, Dil ve Konuşma, Beceri ve Kavram Öğretimi, 7-19 Yaş Aile Eğitimi, Anne-Baba Tutum ve Davranışları, Ailelerin Yaşadığı Duygu Durumları”dır.

7-19 Yaş Aile Eğitimi

Aile Etkileşim Grubu

Davranış Problemleri ve Baş Etme Yöntemleri

Cinsiyet Gelişimi ve Cinsel Gelişim

Dil ve Konuşma Eğitimi

Tuvalet Eğitimi

Okulumuza Yapılan Ziyaretler

Otizm hakkında bilgi almak, çocuklarımızın yanında olup onlara destek vermek, hediyeler getirerek çocuklarımızı mutlu etmek, otizm farkındalığını artırmak için Güneysu Kaymakamı Sayın İhsan Selim BAYDAŞ'ın değerli eşi Sayın Zeynep BAYDAŞ, Güneysu İlçe Emniyet Müdürlüğü, Güneysu Aile Toplum Sağlığı Merkezi, Osman Erkan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, RTE Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin üyesi olduğu Yeryüzü Doktorları Topuluğu okulumuzu ziyaretlerde bulunmuşlardır.

ÖĞRETMENLERİMİZ

Yardımcı Personelimiz

Firmamız D2 Belgelidir.

Şamata
tur
www.samatur.com

İşimiz
Gezmek
Gezdirmek
Eğlenmek
Eğlendirmek

Hüseyin KALAY
0 535 560 62 51

Mustafa KURKUT
0 535 881 14 37

Merkez : Atatürk Cad. Tekeşinler İşhanı No: 152 Ardeşen/Rize
T 0 (464) 715 43 53

Şube : İnönü Cad. Çamlıhemşin/Rize
T 0 (464) 651 71 71 **e** samatur@hotmail.com

BEKİROĞLU
Eğitim Araçları

Zeka Geliştirici Oyuncaklar
Akıl Oyunlar
Sünger Gruplar
Eğitici Köşeler
Bloklar - Legolar
Dolap - Masa - Sandalye
Figürlü Panolar
Figürlü Çiftler

Tahsin BEKİROĞLU

Gsm: 0532 686 83 25 RİZE
G.mail: tahsinbekiroglu33@hotmail.com
www.bekirogluegitimaraclari.com

Kaya TEMİZLİK ÜRÜNLERİ PAZARLAMA

Fomy
Fomy Wash

Serdar GENÇ
Satış Sorumlusu
0 544 595 0 585

FIBERMOP
Nilfisk Advance
E-MOP

VIAJE ES/VEYI Spark VIGARİ MÜHÜRLE ecoplast SIR FOCUS Ezacıbaşı

Ekrem Orhon Mah. Cumhuriyet Cad. No:209/A RİZE
Tel: 0464 214 64 10 Fax: 214 64 12 Gsm: 0537 626 50 90
bilgi@kayaend.com 'biriktiral.com' kazandı

ÇÖZÜM
BİLGİSAYAR

Çözüm Noktası

Fatih DİLMAÇ

Güvenlik ve Network Sistemleri

0 (464) 213 35 77 0 (544) 567 78 49 fatih_dilmac@hotmail.com
Cumhuriyet Caddesi Tevfik Mataracı İşhanı Kat: 1 No: 15 Merkez / RİZE

DEMİRKAN
Toplu Temizlik ve İnşaat Ltd. Sti

Ahmet DEMİRKAN
0532 385 48 15

Çarşı Mah. K.Karabekir Cad. Altın Han No:3/25 RİZE

OTİZMİN FARKINDA MISINIZ ?

